

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Cena numeru pojedynczego mrk. 80

Redakcja i Administracja: Piotrkowska 106.
Telefon dzienny 199, telefon nocny 799.

Redaktor, lub jego zastępca przyjmują wygasznie od 5--5 po poł
Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca.

Hurtownia Wydawnictw i Ajentura Pism „Oświata”

Centrala: Warszawa, Zgoda 5.

Filje: Praga Targowa 61.
Wola Wolska 12.

POLECA

KALENDARZE na 1923 rok
MARJAŃSKIE. BŁOKI. SIANHI.

Hurtowo—detalicznie. Wielki wybór.

14678-1

Zamach stanu we Włoszech.

Próby rozwiązania kryzysu gabinetowego.

Mussalini tworzy gabinet. — Inne kombinacje rządowe. — Faszyści chcą rządów wyłącznie nacjonalistycznych.

RZYM, 29 października (Pat). Godz. 15. Wobec tego, że Salandra odmówił utworzenia gabinetu, król powierzył tę misję Mussalinemu.

RZYM, 29 października (AW) Według doniesień prasy, obecnie w walce o władzę we Włoszech wysuwana jest możliwość kombinacji Mussalini-Salandra. Projekt tego gabinetu popiera jeden z ministrów należących do prawicy, która stawia również trudności w kombinacji Giolitti—Orlando.

Faszyści maszerują na Rzym.

Król nie podpisał dekretu o stanie oblężenia — Faszyści objęli wszelką władzę. — Rząd nie dopuści do zajęcia Rzymu przez Faszytów.

RZYM 29-go października. (Pat). Godz. 23.50. Dzienniki zapewniają, że król odmówił podpisania dekretu w sprawie zaprowadzenia stanu oblężenia. Dziś wieczorem faszyści i nacjonalisci urządzili olbrzymią manifestację przed Kwirynałem, oklaskując długo i gorąco króla.

RZYM, 29 października (Pat). Ag. Stefani. Wszystkie pisma poświęcają królowi artykuły pełne gorących pochwał za to, że nie chciał podpisać dekretu o wprowadzeniu stanu oblężenia.

BERNO Szwajcarskie 29 października (Pat). Według depeszy nadeszłej z Medjolanu do Szwajcarskiej Agencji Telegraficznej, Komitet wykonawczy faszystów wydał manifest oświadczający, że faszyści maszerują na Rzym. Manifest zaznacza, że wszyscy faszyści zarówno szefowie jak i poszczególni członkowie są zmobilizowani. Wojenne prawo faszystów zaczyna działać. Wszelka władza zostaje przekazana komitetowi wykonaw-

czemu, złożonemu z czterech członków. Władza komitetu ma charakter dyktatury. Manifest zaznacza w dalszym ciągu, że faszyści podejmują walkę przeciw polityce pozbawionej energii, a nie przeciw władzy publicznej. Manifest kończy się następująco: Patrioci i faszyści całych Włoch łączcie wasze siły! Musimy zwyciężyć i zwyciężymy!

RZYM 29 października (Pat). Havas. Godz. 7.25. Władze podjęły szereg środków ostrożności. Oddziały kawalerji ustawiono na placach. Wylotów mostów strzegą żołnierze z nasadzonemi bagnietami oraz armaty. Według „Il Mondo” wojska otrzymały kategoryczny rozkaz przeszkodzenia wkróczeniu do Rzymu oddziałów faszystów. Oddziały faszystów, pochodzące z Pizy, Viaregio, Florencji, Neapolu i Livorno, zostały w drodze zatrzymane. Władze wojskowe wstrzymały wczoraj o godz. 10-ej rano ruch kolejowy. Pociągi wycofane do remiz. Ponadto na przestrzeni 200 metrów — zerwano szyny na linii kolejowej Rzym—Civite Vecchia.

wynikły również większe starcia, w których zostało zabitych 2 kabinierów i 1 faszysta. Dotychczas zmobilizowani faszyści zachowują się spokojnie. Dzienniki medjolańskie zostały zawiadomione przez kierownictwo faszystów, że w myśl postanowienia naczelnej komendy, dzienniki zostaną poddane kontroli. „Corriere della Sera” protestuje przeciw temu gwałtowi, jak również przeciw wszelkim, jak się wyraża, przedsięwzięciom „czarnych koszul”.

W Siennie faszyści wtargnęli do koszar, zawładnęli znajdującą się tam amunicją i bronią, a następnie rozeszli się spokojnie do swoich kwater. W mieście panuje spokój. Domy są ozdobione flagami państwowymi. Według wiadomości z Medjolanu, faszyści obsadzili w Medjolanie, Cremonie, Placenzie, szereg urzędów, między in. poczty, telegrafy oraz inne prefektury. We Florencji akcja faszystów rozpoczęła się już w piątek wieczorem. Wielu faszystów opuściło miasto, udając się na wieś, aby tam zmobilizować zwolenników. Miasto ma wygląd normalny. Wojska objęły władzę. Komendant korpusu florencki kazał obsadzić wojskiem budynki publiczne.

Faszyści zajęli bez starć dworzec kolejowy. Pociągi kursują normalnie. Prawie we wszystkich miastach odbywa się mobilizacja faszystów.

Władze wojsk włoskich, które dotychczas miały pewne zastrzeżenia wobec faszystów z powodu ujawnionych przez nich tendencji republikańskich, pozbyły się swych uprzedzeń po ostatnim oświadczeniu Mussoliniego, złożonym w Neapolu, w którym ten ostatni wypowiedział się za królestwem. We Włoszech zdaje się nikt nie wierzy, aby mógł dojść do skutku gabinet bez udziału faszystów. Kwestję stanowi ewentalność, czy cały kraj podda się bez oporu dyktaturze.

WIENIĘ, 29 października (Pat). „Neue Freie Presse” donosi z Genewy:

Prowincja Toskanji jest zupełnie opanowana przez faszystów.

MEDJOLAN 29 (Pat). „Popolo d’Italia” donosi, że faszyści są panami wielu miast, między in.: Papi, Nowary, Mortary, Nowej-Ligurji i Aleksandrii.

GENEWA 29-go października (Pat). „Secolo” donosi z Rzymu, że dowództwo faszystów podpisało rozkaz mobilizacji.

RZYM 29 października (Pat). Z wyjątkiem drobnych starć, w całym kraju panuje spokój.

PARYŻ 29 października (Pat) „Chicago Tribune” donosi z Rzymu, że faszyści ustalili w zarysach swą politykę zagraniczną. Zmierza ona do odrzucenia wszystkich układów, zawartych między Włochami i Jugosławją, a dotyczących wybrzeża Dalmatyńskiego oraz do wprowadzenia zmiany w układzie waszyngtońskim, aby Włochy mogły zwiększyć siłę swej floty. Faszyści są zdania, że Włochom powinno się przyznać większy udział w odszkodowaniach. Termin konferencji w Lozannie winien być odłożony dla dokładnego zbadania problemu wschodniego.

RZYM 29 października (Pat). W okólniku, wystosowanym do wszystkich łoż włoskich wolnomu-

larskich, zaznacza się, że fasyzm jest jednym z epizodów olbrzymiej obecnej akcji reformy, która pojawia się na skutek słabości parlamentarnych przedstawicieli demokracji i liberalizmu. Okólnik zaznacza, że fasyzm stanowi potężną siłę nową, która, zdaje się, weźmie udział w życiu nowych Włoch.

RZYM 29 października (Pat). Papież wystosował do biskupów

włoskich list pasterski, w którym daje wyraz żalu, że spokój nie został jeszcze przywrócony. Ojciec św. przesyła wyrazy pokoju i miłości, przytaczając słowa św. Stefana: Jesteśmy braćmi, a więc łączmy się wzajemnie. Papież nawołuje biskupów do podwojenia zapału pracy nad dziełem uspokojenia kraju i przesyła błogosławieństwo.

Sytuacja w Angji.

Bonar Law będzie stanowczy wobec Niemiec. — Zwrot na korzyść Lloyd George’a. — Możliwy jego powrót na stanowisko. — Nowy rząd irlandzki.

LONDYN, 29 października (Pat). „Observer” donosi, że Bonar Law dal do zrozumienia, że w stosunku do Niemiec będzie prowadzona polityka bardziej stanowcza, niż była podczas Lloyd George’a, zaznaczając dosłownie: Posunęliśmy się zbyt daleko na drodze pobłażliwości.

LONDYN, 29 października (A. W.). — W londyńskich kołach politycznych zaznacza się pewnego rodzaju zwrot na korzyść Lloyd George’a. Wysuwana jest nawet możliwość jego powrotu na stanowisko. W każdym razie uchodzi za pewne, że Lloyd George zamierza współpracować z obecnym premierem, jeżeli się okaże potrze-

ba wzmocnienia jego stanowiska wobec ataków partji robotniczej.

LEAFIELD, 29 październ. (Pat) Folradjo. W wielu okręgach wyborczych w Angji konserwatywni zwolennicy Bonar Law’a nawiązują nklady z liberalnymi zwolennikami Lloyd George’a w celu uniknięcia konfliktu w czasie nadchodzących wyborów. Konserwatyści postanowili nie zwalczać Lloyd George’a i Churchilla, jak również niezależnego liberała i byłego premiera Asquitha.

LONDYN, 29 październ. (AW). Według doniesień Reutera z Dublina utworzyła się irlandzka partja republikańska nowy rząd. Prezydentem republiki został de Valera, na skład zaś jego gabinetu wszedł m. in. Barton, który podpisał umowę angielsko-irlandzką oraz wdowa po zmarłym burmistrzu Corku p. Mac Seany.

Sprawa bliskiego wschodu.

Przed konferencją pokojową.

Zaproszenia do Lozanny.

WASZYNGTON, 29 października (Pat). — Przedstawiciele państw sprzymierzonych złożyli Hughesowi zaproszenie na konferencję w Lozannie.

WASZYNGTON, 29 października (Pat). — Przedstawiciele Stanów Zjednoczonych będą brali udział w konferencji w Lozannie w charakterze obserwatorów.

MOSKWA, 29-go października (Pat). — Dnia 27 b. m. zastępca przedstawiciela angielskiego w Moskwie, Peters doręczył Cziczerinowi notę, proponującą Rosji wysłanie swoich przedstawicieli na konferencję do Lozanny dnia 13 listopada.

Nota zaznacza, że mocarstwa zapraszające, t. j. Francja, Anglja i Włochy uświadomiją sobie, że omówienie sprawy ciśnina na

konferencji w Lozannie wymaga narad z mocarstwami, których granice opierają się o morze Czarne. Oprócz trzech mocarstw zapraszających i Rosji, w konferencji wezmą udział Japonja, Rumunja, Jugosławja, Grecja i Turcja.

BUKARESZT, 29 października (Pat). — Przedstawiciele państw sprzymierzonych złożyli dziś w min. spraw zagranicznych zaproszenie na konferencję w Lozannie.

Minister Duca będzie przedstawicielem Rumunji na konferencji w Lozannie, dokąd wyjedzie dnia 8 listopada.

PARYŻ, 29 października (AW). — Potwierdza się wiadomość, że Grecja reprezentowana będzie w Lozannie przez Venizelosa, Turcja przez Ismeta baszę, Rumunja przez Duca.

Sojusz czesko-jugosłowiański.

PRAGA, 29 października (Pat). Polradjo. — Wczoraj odbyło się uroczyste posiedzenie zgromadzenia narodowego przy udziale delegatów jugosłowiańskich. Prezydent Tomaszek witał gości w imieniu senatu, prezydent Kiofacz w imieniu sejmu.

Prezydent Skupczyny Lukinicz, odpowiadając na powitania, zaznaczył, że nigdy jeszcze żaden sojusz nie harmonizował tak dalece z uczuciami całego narodu jak nasz sojusz i dlatego wszystkie frakcje parlamentu jugosłowiańskiego są tu dziś reprezentowane, a ci, którzy tu dziś przybyć nie mogli, są niemniej zainteresowani w sprawie realizacji naszej polityki pokojowej w Europie Środkowej. Starając się o wzajemne poznanie

stosunków wewnętrznych, uczyniac sobie nieustannie wzajemnej pomocy, ucząc się naszych języków, zacieśniając wreszcie łączące nas węzły ekonomiczne, pogłębiemy i rozszerzymy nasz sojusz, który w ten sposób wejdzie w krew narodów oraz każdej pojedynczej jednostki.

Sojusz nasz jest czemś więcej, niż chwilowym aktem dyplomatycznym, wobec tego że jest on wynikiem stałych węzłów, łączących nasze dusze, umysły i serca.

Przemówienie prezesa Skupczyny, przyjęte zostało entuzjastycznymi oklaskami.

Podstępny zamach faszystów.

Krwawe walki w Cremonie i San Giorani. — Dzienniki zostaną poddane kontroli. — Zajęcie szeregu miejscowości. — Polityka zagraniczna faszystów. — Cel ich akcji. — Papież nawołuje do spokoju.

WIENIĘ, 29-go października „La Provincia”. Oddział gwardji królewskiej i kawalerja około północy zaatakowały faszystów bez rozkazu komendanta. Czterech faszystów zostało zabitych, 12 rannych.

W San Giovanni pod Cremona

Ruchoma skala podatkowa.

Główną, a może jedyną przyczyną, która prowadzi do ruiny nasze finanse jest znaczna przewyżka wydatków państwa nad jego dochodami. Jak wiadomo, dochody czerpie państwo z podatków, które w rozmaitej formie nakładają na ludność. Czy więc tych podatków jest zbyt mało, czy są one zbyt niskie, że nie pokrywają niezbędnych wydatków państwowych?

Co do ilości rozmaitych kategorii podatków, to jest ich aż zbyt wiele. Przeciętny śmiertelnik, człowiek inteligentny, a nawet doświadczony kupiec lub przemysłowiec, nie jest w stanie połączyć w tym szalonym labiryncie rozmaitych podatków, jakie nań nakładają. Co gorsze, sami funkcjonariusze urzędów skarbowych nie zawsze orientują się w tym ciemnym i gęstym lesie ustaw podatkowych, i nie zawsze są w stanie dokładnie poinformować w tym przedmiocie interesanta. Sejm uchwałił niezliczoną ilość ustaw podatkowych bez żadnego planu i myśli przewodniej, uchylał rozliczne ustawy, które mu podsuwali często zmieniający się ministrowie skarbu, nic więc dziwnego, że w naszym ustawodawstwie podatkowym panuje chaos nie do opisania, który należałoby raz nareszcie doprowadzić do jakiegoś takiego ładu.

Ale nie na tem polega główna wina. Nie na tem polega główna przyczyna naszych niedomagań finansowych. Źródło ich sięga daleko głębiej. Szukać go należy w katastrofalnym spadku naszej waluty. Ten spadek marki polskiej wytworzył taki stan, w którym wszelkie zamierzenia budżetowe rządu, wszelkie obliczenia co do przypuszczalnych dochodów i wydatków państwowych muszą się rozpaść w proch. Ta ciągła niższa waluty polskiej doprowadza do tego, że cała obryzma budowlą, jaką jest budżet państwa, nad którym pracuje długie miesiące ministerstwo skarbu, w chwili ostatecznego ułożenia go, wydrukowania i przedłożenia sejmowi staje się rzeczczą nieaktualną i przestarzałą, samą bez wartości.

Dlaczego?

Dlatego, że od chwili rozpoczęcia prac nad budżetem do chwili przedstawienia go sejmowi marka polska uległa była tak wielkiej de-

precjacji, że pozycje wydatkowe budżetu nie przedstawiają rzeczywistych wydatków państwa, które przez ten czas wzrosły niepomierzenie, i nie mogą być pokryte przez sumy preliminarzowe w pozycjach dochodowych. W ten sposób gospodarka państwowa jest wciąż gospodarką deficytową i trwałoby tak długo, dopóki marka polska nie przestałaby spadać.

Ponieważ jednak obecnie nie ma widoków na rychłą stabilizację marki polskiej, więc jedyną drogą, jaką się rząd chwycił, jest uchwalenie coraz to nowych podatków. Ale pisaliśmy już na wstępie, że podatków tych jest za dużo, że trudno się wprost połączyć w szalonym labiryncie ustaw podatkowych. Zresztą z podatkami tymi dzieje się podobna historia, co i z naszym budżetem. Od chwili wypracowania projektu, przedłożenia go sejmowi, uchwalenia przez izbę, aż do chwili wykonania ustawy, t. j. ściągnięcia owego podatku z ludzi, upływa znaczny przebieg czasu. Gdy jeszcze środami do tego pewien czas na udzielone prolongaty, zwłoki i t. p. przekonamy się, że podatek w chwili wpłacania go do kasy skarbowej nie ma już tej wartości, jaką przedstawiał w chwili jego narodzin t. j. w chwili, gdy projekt jego był opracowany przez ministerstwo. Czy winić tu należy maszynę rządową, że funkcjonuje zbyt opieszale?

Bynajmniej. Spadek marki polskiej będzie zawsze znacznie szybszy od najlepiej funkcjonującej maszyny państwowej. Jakież jest więc lekarstwo na to niedomaganie?

Uchwalanie coraz to nowych podatków — jak już mówiliśmy — mijają się z celem. Wobec tego należy istniejące podatki tak zreformować, aby wartość ich przy wpływaniu do kasy rządowej była taka sama, jak w chwili gdy podatek ten został zaprojektowany. Dotychczasowy stan był tego rodzaju, że gdy ktoś ościagał się z zapłaceniem podatku, to nie tylko nie tracił, lecz przeciwnie — zyskiwał — bo marki, któremi płacił w późniejszym terminie, przedstawiały mniejszą wartość, niż w chwili, gdy podatek został mu wymierzony. Nie trzeba dodawać

że skarb tracił tę samą sumę, jaką zyskiwał na spadku waluty ów opieszale jędomość.

Aby zapobiec temu niezdrowemu i zgubnemu dla naszych finansów i stanowi, w ministerstwie skarbu odbyła się podobno konferencja, na której obradowano nad zmianą dotychczasowej polityki podatkowej, aby podnieść wreszcie skalę dochodów państwowych i skończyć z gospodarką deficytową. Chodzi mianowicie o to, aby przysły sejm upoważnił rząd do podnoszenia podatków bezpośrednich w drodze rozporządzeń, niezależnie od wzrostu drożyzny i deprecjacji marki. Podobne upoważnienie otrzymał już rząd, jeśli chodzi o podatki pośrednie.

W ten sposób wprowadzona zostaje u nas ruchoma skala stawek podatkowych. Co pewien okres czasu rząd będzie ogłaszał mnożnik, według którego będą ściągane podatki. Będzie to mnożnik podobny do tego, jaki jest stosowany przy ustalaniu pensji urzędniczych. Ta metoda wskaźnikowego podnoszenia opłat i dochodów skarbowych zapewni ich wzrost, współmiernie ze wzrostem drożyzny. Narada w ministerstwie skarbu jest więc próbą wejścia wreszcie na właściwą drogę. Szkoda jednak, że tak późno.

J. U.

Głód na Ukrainie.

Ankieta dr. Haigha.

GENEWA, 28 października (Pat) Przedstawiciel komisji epidemiologicznej ligi narodów, radca lekarski w akcji Nansena, dr. Haigh powrócił do Genuwy po przeprowadzeniu ankiety co do sytuacji głodowej i sanitarnej na Ukrainie.

Dr. Haigh oświadczył, że władze ukraińskie nie mają żywności dla zaoprowadzenia własnych szpitali, które wobec tego po większej części otrzymują tylko pół racji żywnościowej od amerykańskiej organizacji pomocy. Wobec tego, że amerykańska organizacja pomocy zredukowała rozmiary akcji pomocniczej, dorośli nie otrzymują już zasobów żywnościowych, a pomoc dla dzieci zmniejszona do połowy.

W Chersoniu źródła żywności starczą tylko do końca tego miesiąca. W innych miastach Ukrainy żywności starczy na dłuższy nieco czas, w każdym razie tylko do połowy listopada, tak, że od tej chwili 2 miliony osób zaczną cierpieć głód.

Oświata na Śląsku.

Wywied z referentem oświaty pozaszkolnej.

P. Imiela, referent oddziału oświaty pozaszkolnej przy województwie w wydziale oświecenia publicznego, udzielił przedstawicielowi „Agencji Wschodniej” następujących wyjaśnień o zadaniach organizacji i działalności śląskiego referatu oświaty pozaszkolnej:

Jak wiadomo, województwo cierpi na brak funduszy i z tego względu nie może chwilowo zaspokoić nawet ogólnych potrzeb nauczycielstwa. Nic dziwnego, że w tych warunkach akcja oświaty pozaszkolnej nie mogła się dotychczas rozwijać należycie.

Na Górnym Śląsku, gdzie analfabetów niema zupełnie, przyswiecają tej akcji o wiele szersze horyzonty. Ma ona na celu usunąć tu w jaknajbliższym czasie wszelkie różnice dzielnicowe przez dokładne zaznaczenie ludności śląskiej z Polską i jej obyczajami.

Ponieważ ludność tutejsza zna jeszcze słabo język ojczysty, pierwszym krokiem naszym w kierunku uobywatelnienia kraju będzie założenie kursów języka polskiego. Aby zaś nauczyć ten lud kochać Polskę tak, jak ona na to zasługuje, zamierzamy również otworzyć kursy historii polskiej, oraz ludoznawstwa i krajoznawstwa polskiego.

Z powodu braku analfabetyzmu nauka języka polskiego, jak się spodziewamy, pójdzie gładko. Czytać i pisać umieją prawie wszyscy, litery łacińskie poznali bowiem w szkole, a w domu nauczyli się jako tako wymawiać i czytać po polsku, gdyż do każdej rodziny dociera gazeta polska.

Na to wszystko jednak sejm wojewódzki będzie musiał wysygnować specjalne fundusze. Tymczasem zajmuje się oddział oświaty pozaszkolnej nadaniem pewnego kierunku i kontynuowania działalności takich towarzystw.

oświatowych i społecznych, jak „Sokół”, kluby śpiewacze, towarzystwa sportowe i t. d.

Personel górnos Śląskiego wydziału szkolnego przy oświacie pozaszkolnej jest dzisiaj szczupły, co się tłumaczy naprzód tą okolicznością, że może on najzupełniej podciąć swym okowitkom. Dyryguje głównie rozsiadaniem po kraju instytucjami, celem jaknajbardziej ekonomicznego zużycowania działających już sił społecznych, drogą uzgodnienia ich pracy obywatelskiej. Powtóre zaś niedostateczne sumy funduszy i konieczność zastosowania oszczędności państwowych nie pozwala stworzyć ciężkiego, biurokratycznego aparatu. Dotychczas wystarczają na to w zupełności 2 sity referendarskie.

Czego jednak niema, a co trzeba będzie koniecznie zorganizować, to t. zw. szkoła pracowników oświatowych, a więc kursy przynajmniej półroczne.

Po ukończeniu tego kursu wykwalifikowane siły będą rozsyłane po powiatach w charakterze referentów, przydzielonych do już istniejących wzmiankowanych wyżej towarzystw.

W szerzeniu oświaty wśród ludności oddadzą nam oczywiście niezrównane usługi naukowe filmy kinematograficzne oraz projekcje świetlne, ilustrujące wykład referenta o kraju ojczystym. Będą to aparaty wędrowne w liczbie 2—3 na 1 powiat.

Słowem, kończy p. Imiela, idealnym naszym celem jest unarodowienie społeczeństwa śląskiego oraz wykorzenienie zeń, przez prawdziwie szczerą i rzetelną oświatę tych narowów i spustoszeń moralnych, jakie na poczciwy dawny nasz lud sprowadziła wojna i, bardziej jeszcze brzemienna od niej w skutku, akcja plebiscytowa.

Ruch autonomiczny w Macedonii.

SOPJIA, 28 października (Russpress). Urzędowo zaprzeczają pogłoskom, kolportowanym przez prasę zagraniczną o ogłoszeniu autonomii bułgarsko-macedońskiej w okęgach Petricz, Newrokop i Melnik (na pograniczu z Jugosławią i Grecją). W okęgach tych panuje obecnie zupełny spokój. Przed kilkoma dniami oddział autonomistów zajął na kilka godzin miasto Pewrokop, lecz szybko został z niego usunięty. Władze obiecały amnestję wszystkim autonomistom, którzy opuścili we miejsce zamieszkania, w razie powrotu do domów. Amnestja nie dotyczy jedynie zabójców ministra Dmitrowa.

Obrzyli przyb.

W Travailan w okolicy Vauluse niejakim p. Boutus, ziemianin, znalazł w swej posiadłości pod płotem przy drodze, u podnóża starego wiąz grzyb wprost fenomenalny. Miał on dwa piętra, 1 m. 29 cm. obwodu i ważył 2 kgr. 150 gr.

Nigdy jeszcze nie znaleziono podobnie potwornego okazu w tej okolicy. Natura zaczyna produkować dziwotwory w zmieniającym się, rozkapryszonym klimacie Europy.

Walka z maszyną.

Nie da się zaprzeczyć, że maszyna, jako symbol techniki stała się symbolem naszych czasów.

Z jednej strony jest to tryumf rozumu i energii ludzkości, która oddawna dążyła do opanowania ziemi i sił przyrody. Ale istnieje także odwrotna strona tej sprawy, strona, która rzuca cień na owe tryumfy. Trzeba przyznać, że cienie te coraz bardziej rzucają się w oczy.

Czy nadmierny rozwój techniki posunął ludzkość choćby o jeden krok naprzód? Czy technika zaspokoila wszystkie marzenia i tajemne tęsknoty ludzkości?

A gdybyśmy nawet spraw tych jako nie mających właściwie nic wspólnego z maszyną nie poruszać, to jakże objaśnić okoliczność, że maszyna, która miała człowiekowi oszczędzić trudu i pracy, uczyniła coś zupełnie przeciwnego, to znaczy, że ludzkość pomimo adownego wprost rozwoju techniki pracuje coraz ciężiej i coraz intensywniej.

Powoli ludzkość uświadamia sobie, że maszyna, ten olbrzymi potwór, jest przeciwnikiem prawdziwej kultury.

Im większy jest rozwój i postęp techniki, tem głośniejszy odzy-

wa się to uczucie. Maszyna bowiem przenika coraz głębiej w duchowe życie człowieka i powoduje ów płytki materializm, ów bezpłodny mechanistyczny kierunek, który tak szkodliwie oddziaływa na duszę ludzką.

Ci wszyscy, którzy żywią inne przekonania i idee, ci którzy za największy skarb uważają duszę ludzką, jej mistykę i spokojny rozwój, ci którzy pragną ciszy i harmonji, ci wszyscy stali się zacietymy wrogami maszyny i bynajmniej się z tą nienawiścią nie ukrywają.

Maszyna stała się naszym wrogiem. Codziennie stuczamy z nią walki. Jakż będzie rezultat tego borykania się?

Gdy pragniemy pozbyć się przeciwnika mamy do wyboru: walkę albo ucieczkę!

Zniszczenie maszyny, zniszczenie te hałaśliwe demony, które trzymają nas na łańcuchach! Takie jest hasło. Przedewszystkiem należy zniszczyć to wszystko, co stworzyło ku turu i cywilizacja, a gdy miasta będą w gruzach, gdy zaniknie turkot maszyn, a kopalnie zatoną, wtedy, jak po potopie, który pochłonął wszystko co ludzkie, zjawi się Odkupiciel, który powiedzie nas do nowych ideałów i nowego życia.

Gdy przed wojną rozlegały się tego rodzaju nawoływania, znajdowały one nie tylko chętnych słuchaczy ale i fantastycznych naśladowców!

Dziś, po wojnie, rozumowanie to znów odpowiada nastrojom chwili.

Czyż nie pragnęlibyśmy wrócić do ciszy i spokoju starych dobrych czasów? Czy każdy z nas nie pragnąłby uciec z hałaśliwych miast i wrócić na łono natury? Czy nie pragnęlibyśmy odpoczynku i wytłumienia się z pod tyranji nieubłaganej maszyny?

A jednak zniszczenie tego, co stworzyliśmy z takim mozolem nie może i nie powinno być naszym celem. Oczywiście w historii ludzkości bywały epoki zniszczenia i upadku i jeżeli okres taki miałby nastąpić w naszych czasach, musieliśmy się poddać losowi i wierzyć, że wnuki nasze urzążą może nową wiosnę, ale abyśmy własnymi rękoma niszczyli to co mogliśmy stworzyć — byłoby to samobójstwem, a samobójstwo nie może być celem życia ludzkiego. Pozostaje więc ucieczka. Pozostawmy huczące maszyny i hałaśliwe miasta, opuśćmy ciasnotę i zaduch wielkich miast i powróćmy do ciszy i harmonji. Ciszę tę znajdziemy nie tylko za miastem znajdziemy ją w pracowni uczoności i poety, znajdziemy ją w duchowym klasztorze, który sobie lazdy człowiek stworzyć może.

Ponieważ powrót do „starych dobrych czasów” jest oczywiście

niemożliwy, więc wszyscy pragnący wyjścia z tej sytuacji ludzą się nadzieją, że przyszłość przyniesie jakieś zmiany.

Ślady tych nastrojów i tęsknot znajdziemy — gdzie, znalazły one nawet takby swą matematyczną formułę.

Czytamy na przykład u Spenglera: — Dajmy na to, że dla przyszłych pokoleń zdrowie duszy będzie świętym dobrem niż wszelka potęga maszyny, że pod wpływem metafizyki i mistycyzmu, które niechybnie zastąpią dzisiejszy nacjonalizm, ludzkość przejrzy nareszcie i zrozumie demonizm maszyny — wtedy nic nie powstrzyma zniszczenia wszelkich zdobyczy techniki. — Ale czyż nie byłoby to tą samą ucieczką?

Koniec końców technika jest wyrazem naszej siły i chęci panowania.

Jeżeli oczywiście, zagadnienia duszy ludzkiej i jej rozwój zajmują w czasach obecnych niewiele miejsca, jeżeli owe zagadnienia, powracające z jednakową siłą podczas tysiącleci, oświadają umysły i przyszłych pokoleń, to czyż zmartwychwstanie duszy musi być okupione zniszczeniem wszystkich cudów techniki, które stanowią rezultat pracy tyłu pokoleń?

Zniszczenie albo ucieczka, dygnące ratiny lub cichy zakątek, oto są bieguny, między którymi miotałach współczesnej ludzkość.

Walka z przeciwnikiem jest objawem siły, a zniszczenie tej siły byłoby osłabieniem zwycięzcy.

Należy sobie uprzytomnić, że życie jest walką i że walki tej nie może uniknąć żadna istota zamknięta w łańcuchu stworzenia.

Walki pokrzepia i budzi nowe siły, a gdybyśmy nie byli tak słabi i zwątpieni, dzieło rąk naszych nie panowałoby nad nami.

Gdybyśmy zachowali majestat ludzkości ze sługi naszego nie wyróżsiby tyran.

Tyran nasz codziennie wytyka nam nasze błędy.

Jeżeli technika jest wyrazem naszej żądy panowania, to żądza ta rozpętała nasze instynkty i zniszczyła nie tylko poczucie obowiązku, ale zahamowała także rozwój duszy.

I koniec końców zwycięstwo musi polegać na pokonaniu maszyny, na przywróceniu jej do jej właściwej roli, na uczynieniu z niej sługi ludzkości, by idea żądza zapanowała nad materializmem, by charakter i indywidualność człowieka zwyciężyły szabloność i maszynowość naszego obecnego życia.

Nastroj jest ojcem czynu.

Najgłębsze zagadnienia nie mają żadnej wartości, gdy nie są wydzwignięte przez silną wolę.

Każdy z nas powinien zebrać wszystkłą wolę i siłę do walki — wtedy zwyciężymy.

Dr. H. Peters.

Polityka Rosji sowieckiej.

Lenin o konieczności zbliżenia z Francją. — Krytyka polityki finansowej sowieckiej. — Uniknięcie tarczek z wojskami japońskimi.

LONDYN, 29-go października (Observer*) donosi z Moskwy, że Lenin oświadczył w wywiadzie co następuje: „Zbliżenie z Francją jest możliwe, a nawet i nieuniknione i konieczne w interesie Rosji, która dąży do nawiązania stosunków ekonomicznych z Francją i Anglią, jednakże nie chcąc bynajmniej, aby to wywołało antagonizm między obu sojusznikami. Lenin zaznaczył, że przeciwnie przyjacielskie stosunki obu tych państw z Rosją stanowią najlepszą gwarancję pokoju w dalszym ciągu. Lenin zaznaczył, że Rosja domaga się pełnego udziału w konferencji dla spraw wschodnich, albowiem udział Rosji ograniczony tylko do sprawy cieżnin, mógłby wywołać tarcia na tle ekonomicznym między Francją i Anglią.

MOSKWA, 29-go października (AW). Na wczorajszym posiedzeniu wszechrosyjskiego centralnego komitetu wykonawczego szereg mówców poddał ostrej krytyce politykę Narkomatu finansów. Prezes wszechrosyjskiej rady gospodarczej ludowej Bogdanow oponował przeciw podatkowej polityce Narkomatu, która ściaga z przemysłu 35—45 pr., a w niektórych

gałęziach 50 pr. ogólnej sumy obrotów trustów. Mówca zaznaczył, że trustom brak 50 pr. kapitałów obrotowych. Polityka Narkomatu, dająca w tych warunkach do zmniejszenia za wszelką cenę emisji, podkopuje przemysł, który pochłaniał dotąd nie 40 pr., jak twierdził Sokolnikow, lecz 27 pr. emisji.

Następny mówca stwierdził, że fundamenty ekonomii państwowej, transport, węgiel i nafta, znajdują się w rozpaczy sytuacji. Sokolnikow mimo to tworzy teorię, że w kraju o zrujnowanym przemyśle, którego wytwórczość sięga 20 pr. produkcji przedwojennej, w kraju o zniszczonym rolnictwie, można osiągnąć budżet niedeficytowy. Mówca wskazuje również na ciężkie brzemie podatków, którem uginają się przemysł.

Inny mówca dowodzi, że jeżeli podsumować wszystkie podatki, jakie obecnie płaci chłop, to okaże się, że płaci on bodaj więcej, niż przed wojną.

Dalej mówcy podnosili, że polityka Narkomatu skarbu stawia sobie nieosiągnięte cele i jeszcze bardziej pogłębia katastrofalny stan, w jakim znajduje się przemysł rosyjski.

Rokowania w sprawach ekonomicznych w Niemczech.

BERLIN, 29 października (AW). Rokowania międzyparlamentarne w sprawie zarządzeń ekonomicznych i politycznych dotąd nie dały żadnych wyników. Urzędnicy zobowiązali się do zachowania jaknajścisłej tajemnicy aż do ukończenia rokowań.

Proces redaktora „Freiheit“.

BERLIN 29 października (AW). We wtorek rozpocznie się proces przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi organu niezawisłych socjalistów „Freiheit“ o obrazę Hermesa, przez zarzucanie mu przelapostwem.

Bawaria przeciwko Wirthowi.

BERLIN, 29 października (AW). Na kongresie bawarskiej partii ludowej jeden z ministrów oświadczył, że obecne położenie krytyczne polityki rzeszy trwać może tak długo, aż rząd Wirtha ogłosi się bankrutem. Wirth będzie się jeszcze długo utrzymywał przy władzy, jeżeli mu się uda połączyć antagonizmy prawicy i lewicy. Berlin nie jest panem sytuacji, więc Bawaria musi być przygotowana na wszelki kryzys, ponieważ może przyjść tak, kiedy trzeba będzie powiedzieć, że jest ona warownym obozem Niemiec.

Przemysł cukrowy Francji.

Z wyjątkiem nielicznych wypadków nieurodzaju, np. w roku 1911 — przedwojenna produkcja cukru we Francji wystarczała w zupełności na pokrycie wewnętrznych zapotrzebowań.

W kampanji roku 1912 — 13 czynnych było 213 cukrowni; wyprodukowano 877,616,149 kg. cukru, przyczem przerobiono 6,074,022 tonn buraków, z 229,275 ha.

Kampanja roku 1913 — 14 wydała zaledwie 717,200 t. Przywóz cukru w roku 1913 wynosił 108,874 tonn, równocześnie jednak wywieziono 199,115 tonn. Spożycie roku 1912 wynosiło 666,900 t. W czasie wojny, z pośród 10 departamentów produkujących cukier, 6 znalazło się na terenie waju, wskutek czego produkcja cukru uległa gwałtownej zmianie. Wynosiła ona w kampanji 1914 — 15 roku 302,960 tonn, 1915 — 16 roku — 135,899 tonn, 1916 — 17 roku — 185,435 tonn, 1917 — 18 roku — 200,265 t.

Ilość hektarów pod burakami zmniejszyła się z 229,275 ha w roku 1912 — 13 do 98,252 w

1914 — 15 roku; 63,209 w 1915 — 16 roku; 68,967 w 1916 — 17 roku; — 66,305 w 1917 — 18. W kampanji 1912 — 13 roku czynnych było cukrowni 213, w 1913 — 14 — 206, w 1914 — 15 — 69, w 1915 — 16 — 64, 1916 — 17 — 65, 1917 — 18 — 61.

Spożycie pierwszych lat wojny utrzymało się na poziomie pierwotnym aż do roku 1918, w którym zostało ograniczone specjalnymi ustawami. Wynosiło ono: w 1915 roku 702,000 tonn, w 1916 roku — 636,000, w 1917 roku — 610,000, w 1918 roku — 303,000. Import cukru zagranicznego wzrósł wskutek tego do 521,000 tonn, w 1915 roku, 543,000 tonn w 1916 roku i 524,000 tonn w 1917 roku. Import roku 1918 wynosił tylko 178,000 tonn. Kontrola rządu nad produkcją i handlem, trwała od 1916 roku do czerwca 1919 roku. Po powrocie do wolnego handlu cukrem, stosunki niewiele się zmieniły; brak siły roboczej, niemożność uruchomienia wszystkich cukrowni i t. p. wywołały niedostateczność produkcji, przy wzmagającej się konsumpcji.

Kampanja roku 1918 — 19 dała zaledwie 110,000 tonn, 1919 — 20 — 155,102 tonn. Pod burakami znajdowało się w kampanji 1918 — 19 roku 59,903 ha, w 1919 — 20 roku 65,259 ha; czynnych było cukrowni w 1918 — 19 roku 51 w 1919 — 20 — 60.

Konsumcja lat 1919 i 1920 wynosiła 643 i 713 tysięcy tonn. Import zaś 600,300 i 606,000 tonn. Poprawę znać dopiero w kampanji 1920 — 21 roku, w której pod burakami znajdowało się 91,031 ha, a 72 czynnych cukrowni, wyprodukowało 335,042 t.

Ze sportu.

„Pogoń“ — „Makkabi“ 5:0 (0:0). Zawody piłki nożnej we Lwowie między „Pogonią“ (Lwów) i „Makkabi“ (Kraków) zakończyły się wynikiem 5:0 i 0:0. Zawody piłki nożnej o mistrzostwo klasy B między „Pogonią“ (Stryj) i „Hasmens“ zakończyły się 3:3.

„Cracovia“ — „Warta“ 2:1 (0:1). Zawody piłki nożnej w Poznaniu pomiędzy „Cracovią“ a „Wartą“ poznańską zakończyły się wynikiem 2:1 (0:1) na korzyść „Cracovii“, przy przegniętącej przewadze drużyny krakowskiej. Jedyną punkt uzyskała „Warta“ z rzutu karnego. Kapitanowi „Cracovii“, p. Synowcowi, zgotowano owację i wręczono od „Warty“ wieniec z okazji jubileuszu, mianowicie 250-go meczu publicznego.

Drożyna chleba.

W tygodniu ostatnim trzykrotnie podwyższono cenę chleba. Jest to drożyna rozwinięta równoległe z podbiciem kursu walut zagranicznych przez zawodowych giełdziarzy.

Dostawcy chleba i bułek tłumaczą podwyższenie cen nieczwyczą chciwością wielkich właścicieli ziemskich, systematycznie podnoszących cenę zboża.

Jaka jest przyczyna tego? Niektórzy właściciele ziemscy z rozbrajającą naiwnością tłumaczą się, iż muszą odbić sobie na zbożu koszty wyłożone na cele wyborcze Chrześcijańskiej Jedności Narodowej (Chieny), po trzy tysiące marek z jednej morgi.

W ten sposób adwocy Chieny zarzucają odpowiedzialność za ośładzanie miast na swa duchową przewodniczkę — Chienę.

Tym razem jednak niezastudzone spotykają Chienę zarzuty. Nie ulega bowiem wątpliwości, że ci, którzy wywołują drożynę bez względu na to, czy ptaciliby składkę na Chienę, lub nie — skorzystaliby z każdej sposobności, aby bliźniego obdziżyć.

Tylko stanowcza postawa rządowych władz wobec zakusów cichych i jawnych zwolenników Chieny spekulujących na wywożeniu zboża za granicę może zarządzić dalszej klęsce drożyny chleba.

Ustępność rządu wobec interesów wielkiej własności, jaką stosuje się dla zaznaczenia bezpartyjności sfer rządzących sprzyja tylko orgji spekulacyjnej.

Wiadomości bieżące.

Z granica o pożyczce złotej.

Do wydziału propagandy politycznej złotej w ministerjum skarbu napływają ze wszystkich stron zapytania co do pożyczki od banków zagranicznych, od polskich placówek zagranicznych i od izb handlowych.

W tych dniach minister austriacki p. Post, odwiedzając nasze ministerjum skarbu, wyraziła się z wielkim uznaniem o pożyczce. Wielkie powodzenia wroczą również pożyczce specjalnie tej sprawie poświęcone artykuły fachowych pism zagranicznych, w których koncepcja pożyczki wywołała wielkie zainteresowanie.

Nowa akcyza na cukier.

Uchwała powzięta przez radę ministrów, podwyższająca akcyzę na cukier z 203 mk. za kilogr. do 300 mk., została już przez prezydium rady oddana do redakcji dziennika ustaw.

Podwyższenie podatku od wina.

Izba skarbową w Warszawie zawiadamia, iż opłata od il. wina musującego winogronowego podniesiona zostaje do 1600 mk., a od flaszki wina musującego owocowego do 800 mk.

Zapasy, jakie znajdują się będą w dniu 1-go listopada r. b. we wszelkich przedsiębiorstwach ze sprzedażą lub wyszynkiem trunków, winny być zgłoszone celem opodatkowania najpóźniej do dnia 3 listopada, we właściwych urzędach skarbowych akcyz i monopolów państwowych.

Obowiązek zgłoszenia win musujących ciąży również na osobach prywatnych, o ile osoby te posiadają więcej niż 2 butelki takiego wina.

Zgłoszenia te należy składać w 3-eh egzemplarzach.

Winni ulegną karze grzywny do wysokości 20 tysięcy mk.

P. K. U., a emigranci.

Powiatowe Komendy Uzpełnień (PKU) w pewnych miejscowościach żądają od emigrantów specjalnych zaświadczeń z państwowego urzędu emigracyjnego, uzależniając od tego wydawanie pozwoleń na wyjazd.

Jak się dowiadujemy ze źródeł kompetentnych, żądanie to jest w najlepszym wypadku nieporozumieniem. Affidavit powinno być

zaopatrzony w pieczęć państwowego urzędu emigr., pozzatem żadne specjalne zaświadczenia nie są wymagane.

Zawieszanie ruchu kolei z powodu braku węgla.

Zarząd kolei kalisko-tureckiej zawiadomił władze, że kolej ta nie otrzymuje od dłuższego czasu węgla i w tych dniach zmuszona będzie zawiesić ruch pociągów.

Walka z epidemją.

W czasie ostatniej podróży przedstawiceli ministerstwa zdrowia na kresy wschodnie została stwierdzona konieczność wzmocnienia organów sanitarnych w związku z panującą za polskim kordonem epidemją chorób zakaźnych. Obecny przy inspekcji przedstawiciel komisji sanitarnej ligi narodów przyrzekł w tej sprawie materialne poparcie ligi w ramach uchwał warszawskiej konferencji sanitarnej.

Podwoły dla wojska.

W związku z rozpoczętą akcją rządu, celem ustalenia bezpieczeństwa w wschodniej Małopolsce, min. spraw wewn. wydało polecenie wojewodom w Tarnopolu, Lwowie i Stanisławowie, aby natychmiast nakazali gminom miejskim i władzom administracyjnym powiatowym, żeby na każde żądanie komendantów placów i innych władz wojskowych dostarczyły niezbędnych podwołów dla ścigania złoczyńców.

Teatr i muzyka.

Teatr miejski. — Dzisiaj w poniedziałek dla zrzeczeń rob. i intelig. teatr miejski daje dramat L. Kampfa p. t. „Nina“.

We wtorek premiera „Brzydki Ferante“ oryginalna kom. S. Lopeza z p. K. Adwentowiczem p. Turonką w rolach głównych.

Do sprzedania natychmiast Skład Apteczny

w Łodzi. Wiadość u J. Spektora. Łódź, ul. Szkolna № 33. 171—2

Kosztowne planięcie.

Zdarzyło się, że jakiś cudzoziemiec, przechadzając się ulicami Londynu, pluł na siebie spokojnie na chodnik. Ale to nie uszło uwadzy londyńskiego „bobby“ (tak nazywają policjantów), bo oto dopędził cudzoziemca i żądał od niego nazwiska i adresu.

Na drugi dzień przysłano temu panu żądanie zapłaty 10 funtów szterlingów tytułem kary za zanieczyszczenie ulicy.

Doprawdy, błostawiony kraj ta Anglia. Mimowoli nasuwa się analogja do naszych pod tym względem stosunków.

Bo ileżby uzyskał nasz skarb, ściągając kary od tych licznych krajowych i niekrajowych „flejtuchów“, którzy nie tylko plują i zaśmiecają z zimną krwią nasze ulice, ale poprostu wycierają nosy o chodniki uliczne i robią z niej ohydny nieraz śmiechik!

Testament byłgo cesarza Karola.

Z Wiednia donoszą, że przed tamtejszym sądem powiatowym „Innere Staff“ rozpoczęto postępowanie spadku we odnośnie do testamentu b. cesarza Austrii Karola, sprządnego jeszcze w czerwcu 1917 roku w Badeniu.

Małatek prywatny testatora wynosił wówczas 11 milionów koron austriackich, a składał się: z wili w Reichenau, z zamku Feistritz w Styrii, z dóbr Brandeis w Czechach i z rachunku bieżącego w zakładzie kredytowym ziemskim. Oprócz tego każde z ówczesnych pięcioro dzieci pary cesarskiej, było ubezpieczone na milion koron.

Były cesarz uczynił swymi spadkobiercami dzieci, z zastrzeżeniem, że jeżeli arcyks. Otto wstąpi na tron to ma być od spadku wykluczony, gdyż odziedziczy

dobrą koronnę. Jako opiekunkę dzieci wyznaczył testator swą małżonkę Zytę, a jako egzekutora testamentu, swego brata arcyks. Maksę.

Porządek, jakoby b. cesarz sporządził drugi testament na wyspie Maderze, dotąd się nie sprawdziła.

Ille dzieci powinny mieć małżeństwo?

Niejaki pan doktor R. H. Verove ogłosił niedawno w piśmie medycznym „Lancet“ zgola fantasty czny artykuł, w którym wyraził opinię, opartą na długotrwałych badaniach małoletnich dzieci i młodzieży szkolnej, jakoby dopiero ósme dziecko w małżeństwie było wyposażone w najbogatszy sposób we wszystkie właściwości rodziców.

Według tych badań, pierwsze dziecko jest najmniej zdrowe. Co do rozsądku, wagi i wielkości i innych właściwości, da się postawić następującą teza.

Rosządek wzrasta od pierwszego dziecka do trzeciego, natomiast spada od trzeciego do szóstego i wzrasta następnie aż do ósmego. Największe i najcięższe dzieci rodzą się najpóźniej, podczas gdy drugie i szóste bywa zwykle najmniejsze i najlżejsze.

Ósme dziecko zwykle ma oczy ciemne i obdarzone jest największą siłą widzenia. — Najstarszy wzrok posiada dziecko drugie.

Hymn fryzjerski.

Fryzjerzy paryscy obchodzili w b. m. uroczyste półwiekowy jubileusz twórcy ondulowania włosów i wynalazcy specjalnego żelazka do tej operacji, fryzjera paryskiego Marcela, żyjącego dotychczas w zamku swym pod Paryżem.

Podczas uroczystości jubileuszowych ofiarowano jubilatowi marmurowy bust jego oraz odśpiewano hymn „Marcellaise“, skomponowany przez utalentowanego poetę fryzjera „kawalera“ Perrona.

Dumny autor tej omal, że nie marsyljanki fryzjerskiej nosi na swej karcie wizytowej następujące tytuły: oficer Akademji, kawaler królewskiego orderu Izabelli katolickiej, kawaler orderu cywilnej gwiazdy instruktorów, właściciel dyplomu honorowego i członek związku paryskich autorów-kompozytorów; były prezes Tow. „Harmonie Bayonnaise“; kapelmistrz; artysta liryczny; autor-kompozytor 150 utworów muzycznych; prezes związku amatorów walk byków i — ojciec siedmiorga dzieci.

Nie brak zatem „kawalerowi“ Perronowi tytułów do sławy.

Czas odnowić prenumeratę.

Dr. H. Weisshoff

Choroby wewnętrzne i dziecięce
Przyjmuje od godz. 5 — 7 wieczorem
Przejazd 40.

Kupicie bilety skarbowe BILET SKARBOWY

to rachunek bieżący w kieszeni.

CHCESZ CZYTAĆ zamujące książki?
A więc nie zwlekaj i zapisz się zaraz do Czytelnicy Nowości **ALFREDA STRAUCHA** ul. Dzielna 1. 14.
Wielki wybór książek w językach polskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim 20—10
Abonament wynosi 1000 mk. miesięcznie.

000000 CZYTAJ CIE 000000

„Kurier Wieczorny”

Grand-Kino

Dziś! Dziś!
Wielka Premjera!

Początek o godz. 5 po poł., ostatn. seansu o godz. 9.30 wiecz.

— Passe-Partout nie ważne. —

Walka wschodu z zachodem!

Dramat egzotyczny w 6 akt.

„Zakazane miasto”

(The Forbidden City)

Największy sukces wytwórni „Selznick Select”, New Jork. :: W roli główn. po raz pierwszy w Polsce

fenomenalna Norma Talmadge Królowa filmu, owiada nad owiadamami.

Dwa światy rozgrozione chińskim murem. Szczyt doskonałej gry filmowej. Wl. ag. kin. „Corso” w Warszawie.

W dniu 28 b. m. o godz. 10 rano zgubiłem w drodze od ul. Piotrkowskiej № 29 przez Cegielnianą, Zachodnią, Al. Kościuszki do 6-go Sierpnia czarną skórzaną tekę, zawierającą niżej wymienione czeki:

Numer	Wystawca	Kwota	Data wyst.	na:	Ost. tyro
1) 11978	Goński i Engelman	1.400.000.—	28.X	Bk Handl. Warsz. O.Łódź.	—
2)	—	1.500.000.—	—	—	T.A.S. Rozenblatt
3)	—	500.000.—	—	—	—
4)	—	350.000.—	—	Bk Handl. Przemysł.	—
5) 36178	M. Reznik	2.350.000.—	27.X	—	—
6) 46085	Rafałowicz i Szlam	800.000.—	28.X	—	J. Kuliński
7)	Hirer i Blatt	200.000.—	—	Bk Małopolski	—
8) 43277	Pol. Balt. T. Transp.	1.000.000.—	27.X	Pol. Kr. Kasa Pożyczk.	—

Zastrzeżenie co do wypłat na powyższe czeki w odnośnych Bankach zrobiono. Łaskawy znalazca zechce zwrócić powyższe czeki za wynagrodzeniem J. Bulińskiego, Piotrkowska 29, I piętro. 225-1

Luksemburg Szlama zgubił kartę bezterminowego urlopu, wyd. w Łodzi. 185-3-z

Opatowski Tobiasz zgubił tymczasowy dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 109-3-z

Praga Rywka Itta zgubiła dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 165-3-z

Ryzman Estera zgubiła dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 106-3-z

Amerikanin lat 48, przebywający przez 25 lat w Ameryce, kupiec bieżły w korespondencji angielskiej i niemieckiej, posiadający referencje, poszukuje odpow. stanowiska. Ofertysub „P. H.” 099-3

Zaginął pies biały szpic, żółtawe plamy na uszach i grzbiecie. Wabi się „Lux”. Uprasza się o odprawienie za nagrodą do D-ra Kantora, ul. Benedykta (6 Sierpnia) № 1. Ostrzeżenie przed nabyciem. 203-2

Meble

różne, nowe i używane do sprzedania. Piotrkowska 231, m. 4, II p. fr.

Dr. med. H. Wollenberg
Konstantynowska 68
Chor. kobiece i akuszerja
Przyj. od 12 do 2 i od 7 do 8 wiecz. 530-7
72 WUZ 14.X 22 530-7

Dr. MARJA Józefów-Lewinsonowa
Chor. weneryczne i skórne (dla kobiet i dzieci)
Godz. przyj. od 5-8 pp
Cegielniana 6.
WUZ 22.XI-21 13795 15

Dr. Różaner
Choroby skórne weneryczne i moczopiętwa.
Przyjmuje od 9-11 i 4-8 dla pań 2-3.
Dzielnia № 9.

Dr. med. Braun
Południowa № 23.
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych.
Przyj. od 10-1 i 5-8 Panie 4-5

Choroby skórne i weneryczne
Dr. Lewkowicz
Konstantynowska 12.
od godz. 9-1 i od 6-8. Panie od 9-5 782-15

Dr. I. Silberström
Choroby skórne i weneryczne
ZIELONA nr. 11.
Przyj. od 12-3 i 7-8 w. Panie 3 i pół do 4 i pół
Niedziela: od 9-2 pp

Dr. Chylewski
ul. Główna Nr. 51.
róg Kilińskiego.
Choroby kobiet i akuszerja
Przyjmuje 9-10 i 5-7 i pół w. 484-8

Dr. A. S. Tenenbaum
Choroby wewnętrzne
5 i pół do 7.
Wólczańska № 4.
15936-10

Dr. Tadeusz Skibiński
Chor. kobiece i akuszerja.
Przyjmuje 5-6 pp.
Piotrkowska 175
032-8

Dr. Bolesław Kon
Choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne.
Godz. przyj. 12-1 i od 4-7 w
Piotrkowska 113.

PAPIER BIAŁY
dobry do pakowania na pudry do sprzedania. —
Wiadomość w administracji „Głosu Polskiego” ul. Piotrkowska № 106.

Szkoła tańca W. Lipińskiego

Piotrkowska № 108, przyjmuje jeszcze zapisy na listopad: grupy początkujące i dla zaawansowanych. Informacje — Ewangelicka № 17. III p. 191-2

Do wynajęcia

w centrum miasta sala fabryczna 11 1/2 x 13 1/4 metrów z kantorkiem na II-em piętrze, ewentualnie 2 pokoiki na kantor na parterze. Oferty pod „P. P. N.” do adm. „Głosu”. 83-2

GORSETY

najnowszych fasonów gotowe i na obstaunek

BIUSTONOSZE, PASY BRZUSZNE

i t. p. poleca w wielkim wyborze

Pracownia Gorsetów „MARTA”

Łódź, Piotrkowska 130 (w podwórzu). 15121-3

POLECAM

wielce ulubione tytonie mianowicie:
„Legionkę”
„BASKE” angielska tabaka do fajki.
„Zek” (Shag) do fajki.
Juljan Król, fabryka tabaki, Bydgoszcz. 921-3

Ogłoszenia drobne

Nauka i wychowanie.

(Za wyraz 85 mk.)
A. „Linguarum Schola” A. Szkoły języków obcych Amblard et Deb. Pierwszorzędne zakłady typu Berlitz. Angielski, francuski, niemiecki. Małe komplety. Warunki i program do obejrzenia między 4-9. Oddział Łódźki, Piotrkowska 120 477-31-n

A. „Linguarum Schola” A. organizuje kursy języka niemieckiego. Piotrkowska 120 478-31-n

student politechniki u dziela lekcji. Berger, Pomorska 25, II brama. I p. 1519-2-n

Kupno i sprzedaż.

(Za wyraz 50 mk.)
uport 2 metr. do przedziału, do sprzedania. Wiadomość: L. Sztajer, ul. Kilińskiego № 41. Zastać można od 2-4 pp. 188-2-k

Kupię jedną, ewentualnie dwie maszyny okrągłe do pończoch na 100 lub na 120 igiel. Oferty do „Głosu” pod „Kupiec”. 114-1-k

Doniesienia rozmaite.

(Za wyraz 45 mk.)
akuszerka Pipikowa A. przyjmuje zamówienia pań miejscowych i przyjezdnych. Piotrkowska № 132. 15086-10-d

Akuszerka Marja Kubicka Piotrkowska 199, przyjmuje. 13705-d-15

Zaginął pies rasy wilczej (dużej) wabi się „Bex” znaki szczególne: łeb większy jak zwykłych, tonce uszu się zwieszają. Uprasza o odprawienie za nagrodą na ul. Podlesną 17, do właściciela. Przestrzeżenie przed nabyciem. 025-3-d

poszukiwany lepszy swat lub swatka: Oferty sub „Lepszy”. 201-2-d

Posady i prace.

„arowane.” (Za wyraz 45 mk.)

poszukuje się energicznej pomocniczki buchalterki korespondentki ze znajomością języka niemieckiego, piszącą biegle na maszynie. Oferty sub „Przełom” do „Głosu”. 177-2-pz

Zagubione dokumenty.

(Za wyraz 20 mk.)

Idlie Zelman zgubił kartę powołania, wyd. w Łodzi. 158-3-z

Fiederwaser Jozek Bo- ruch zgubił paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 181-3-z

Fajn Saul zgubił kartę odroczenia, rocz. 1900 wyd. w Łodzi. 189-3-z

Poldszajna Elja zgubił kartę odroczenia, wyd. w P. K. U. w Stupcy. 100-3-z

IDEALNE ŚWIATŁO

Argenta

PHILIPS ARGENTA

ŚWIETLNA KULA ZE SZKŁA MLECZNEGO

Jenerałni przedstawiciele:
Bracia Borkowscy
Łódź, Piotrkowska 125.

15162-7 Sprzedaż różnych fornierów, dykty, klejonek i kleju.
L. Jedwab i Platt
Wschodnia 51.
Ceny przystępne. Dobra obsługa.

BRYLANTY,
perły, złoto, srebro, zegarki i różną biżuterję kupując: placę najsumienniej. 195-8
Sklep jubil. **A. Kerszkorn,** Cegielniana 37, róg Piotrkowskiej

PRENUMERATA: Miesięcznie M. 2.000.—, Kwartalnie Mk. 6.000.—. Za odroczenie dopłaca się Mk. 150.— miesięcznie. Prenumerata przez pocztę miesięcznie Mk. 2.150. Kwartalnie 6.450.— Zagranicą Mk. 5.000.— miesięcznie.

OGŁOSZENIA: WYCAJNE: 125 mk. za wiersz nonparelowy jednospaltowy. NADESŁANE: przed tekstem 200 mk. w tekście 350 mk. po tekście 250 mk. za wiersz nonparelowy (str. 5 spalt). NEROKŁOCH: 200 mk. za wiersz nonp. (str. 5 spalt). Zaregiznowe i zastubnowe po mk. 15.000 po tekście Ogłoszenia zamieszkuje obliczane są o 50 procent, zaś firm zagranic. o 100 proc. ułożej od miejsc. Za terminowy druk ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada.